Emro Science and Education
Open-access scientific journal
Journal homepage: https://journal.emro.uz
OPEN ACCESS

CONFERENCE PAPER OPEN ACCESS

Vol. 1 No. 4 (2024) · “Milliy iqtisodiyotni barqaror rivojlantirish va yuqori iqtisodiy o‘sish sur’atlarini ta’minlashning ustuvor yo‘nalishla...

ta’minlashning ustuvor yo‘nalishlari” mavzusidagi xalqaro ilmiy-amaliy anjuman

yo‘nalishlarni hal etish orqali hududlar iqtisodiy zarbalarga chidamliligini kuchaytirishi, o‘sish va rivojlanish uchun barqaror muhit yaratishi mumkin. Kelgusi tadqiqotlar ushbu mexanizmlarning samaradorligini o‘rganishni davom ettirishi va mintaqaviy iqtisodiy xavfsizlikni yanada kuchaytirish uchun innovatsion yondashuvlarni aniqlashi talab etiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Davies, John. Infrastructure and Economic Development. Springer, 2019 y., 298 pages.
2. Jones, Andrew, and Lee, Samantha. Economic Resilience in Regional Policy. Oxford University Press, 2019 y., 182 pages.
3. Miller, Sarah. Governance and Economic Resilience. Palgrave Macmillan, 2018 y., 150 pages.
4. Smith, Robert. Regional Economic Stability. Cambridge University Press, 2020, 237 pages.
5. Taylor, Michael. Sustainable Development in Regional Economies. Routledge, 2021, 190 pages.
6. Thompson, Daniel. Economic Security and Stability. MIT Press, 2020, 245 pages.

O‘ZBEKISTONDA IQTISODIYOT VA TA'LIMNI INTEGRATSIYALASHGAN HOLDA RIVOJLANTIRISHDA PSIXOLOGIK BARQARORLIKNING DOLZARBLIGI

Sa`dullayev Aziz Akmal o`g`li
Iqtisodiyot va pedagogika unversiteti NTM o‘qituvchisi
E-mail: azizbek210895@gmail.com

ANNOTATSIYA

Maskur maqolada O‘zbekiston iqtisodiyoti va ta’lim integratsiyasida psixologik barqarorlik moslashuvchan, ijodkor va kreativ kadrlarni tayyorlashda muhim omil bo‘lib hizmat qiladi, modernizatsiya, innovatsion rivojlanish va global muammolarga moslashuvchanlik jarayonlarini boshqarishga ko‘maklashishi hususida soz boradi.

Kalit so‘zlar: Psixologik barqarorlik, iqtisodiyot, ta’lim, innovatsiya, kadrlar, moslashuvchanlik, ijodkorlik, samaradorlik, modernizatsiya, rivojlanish, liderlik, stressga chidamlilik, motivatsiya, bilim, kompetensiya.

KIRISH.

O‘zbekiston iqtisodiyoti va ta’lim tizimini modernizatsiya qilish jarayonlari mamlakat taraqqiyotida muhim strategik yo‘nalishlardan biri bo‘lib, bu jarayonlarning samaradorligi raqamli texnologiyalar, innovatsion loyihalar va yangi iqtisodiy shakllarni joriy etish orqali ta’minlanadi. Bugungi kunda iqtisodiy barqarorlikni ta’minlash, kadrlar salohiyatini yuksaltirish va raqamli iqtisodiyotga o‘tish jarayonlari O‘zbekistonning global raqobatbardoshlik darajasini oshirishga xizmat qilmoqda. Biroq, iqtisodiyot va ta’lim sohalaridagi ushbu o‘zgarishlar faqat texnik yoki iqtisodiy chora-tadbirlar bilan cheklanib qolmasdan, balki psixologik omillarning rolini chuqur tahlil qilishni ham taqozo etadi. Psixologik barqarorlik – kadrlarning moslashuvchanligi, stressga chidamliligi, ijobiy fikrlash qobiliyati va innovatsion ruhining rivojlanishida asosiy omil bo‘lib xizmat qiladi. Bu jarayonlarda kadrlarning ichki holati, motivatsiyasi, innovatsion g‘oyalarni amalga oshirish qobiliyati iqtisodiy barqarorlikni ta’minlashda alohida e’tiborga loyiqdir. Psixologik barqarorlik kadrlarning har tomonlama rivojlanishi, samaradorlikni oshirish, yangi iqtisodiy va texnologik sharoitlarga moslashishda

Published: 23.12.2024
Cite this article: Sa`dullayev Aziz Akmal o`g`li (2024). O‘zbekistonda iqtisodiyot va ta'limni integratsiyalashgan holda rivojlantirishda psixologik barqarorlikning dolzarbligi. Emro Science and Education, 1(4). https://journal.emro.uz/public/maqola/1183
© 2024 The Author(s). Published by Emro Science and Education. This is an open access article.

muhimdir. Ta’lim tizimidagi o‘zgarishlar, ta’lim berish jarayonida psixologik barqarorlikni rivojlantirish, yosh avlodni raqamli iqtisodiyot talablariga moslashtirish iqtisodiyotni yangi bosqichga olib chiqish imkonini beradi. Bu esa o‘z navbatida mamlakat taraqqiyotini mustahkamlaydi, yuqori malakali kadrlarni tayyorlashda muhim omil hisoblanadi. Shunday qilib, iqtisodiyot va ta’lim tizimidagi integratsiya jarayonlarida psixologik barqarorlikni inobatga olish – mamlakatning raqobatbardoshlik darajasini oshirish, investitsiyalarni samarali amalga oshirish, yangi iqtisodiy muhitda faoliyat olib borish uchun zarurdir.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR TAHLILI

O‘zbekiston iqtisodiyoti va ta’lim tizimini integratsiyalash jarayonlarida psixologik barqarorlikning o‘rni bo‘yicha olib borilgan tadqiqotlar mamlakat taraqqiyoti uchun ahamiyatli ekanligini ko‘rsatadi. Mavzuga oid adabiyotlar tahlili quyidagi jihatlarni o‘z ichiga oladi: Inson kapitali rivojlanishi uchun psixologik barqarorlik muhim omil bo‘lib, kadrlarning moslashuvchanligi, innovatsion fikrlash va samarali faoliyat olib borish qobiliyati psixologik holatga bog‘liq ekanligi ta’kidlanadi. Markert va Shariv tomonidan keltirilgan tadqiqotlarda psixologik barqarorlik inson kapitalini shakllantirishda hal qiluvchi omil ekanligi ta’kidlangan. Kadrlarning innovatsion va samarali faoliyat yuritishi psixologik barqarorlikka bog‘liq bo‘lib, ta’lim tizimida bu masala o‘rganilgan. Misol uchun, X.X. Mirzabekov tomonidan olib borilgan tadqiqotlarda kadrlarning psixologik jihatdan barqarorligi ta’limning sifatini oshirishda muhim omil ekanligi ta’kidlanadi. Ta’limda psixologik barqarorlikni oshirish, motivatsiya va kompetensiyalarni rivojlantirish orqali iqtisodiyotni modernizatsiyalashga erishish mumkinligi o‘rganilgan. Iqtisodiy va ta’lim sohalarining integratsiyasi kadrlarning psixologik holatiga bog‘liq bo‘lib, innovatsion iqtisodiyotga o‘tishda psixologik barqarorlik muhim ahamiyatga ega. T.M. Sobirova o‘z tadqiqotida iqtisodiyot va ta’lim integratsiyasida kadrlarning psixologik holati iqtisodiy samaradorlikni oshirishga xizmat qiluvchi muhim omil ekanligini ko‘rsatadi. Psixologik barqarorlik innovatsion faoliyatni rag‘batlantirishda va motivatsiyani oshirishda hal qiluvchi omil bo‘lib, iqtisodiy rivojlanishni tezlashtirishga xizmat qiladi. M.M. Usmonova tadqiqotida kadrlarning psixologik holati yuqori motivatsiya, kreativlik va innovatsion faoliyatga olib kelishini ko‘rsatadi.

TAHLIL VA NATIJALAR.

Psixologik barqarorlik iqtisodiyot va ta’lim tizimlarining integratsiyalashuvi jarayonida asosiy omil bo‘lib, ularning samarali rivojlanishini ta’minlaydi. Kadrlarning psixologik holatining yaxshilanishi ta’lim va innovatsion faoliyatda yuqori motivatsiya, samaradorlik, ijodiylik va mas’uliyatni oshirishga yordam beradi. Kadrlarning adaptatsiya qobiliyati, stressga chidamliligi va intellektual faolligi iqtisodiyotda o‘zgarishlarga moslashuvchanlikni ta’minlaydi. Natijada, iqtisodiy samaradorlik, yangi texnologiyalarni joriy etish va zamonaviy talablar bilan muvofiqlik oshadi. Kadrlarning psixologik barqarorligi innovatsion jarayonlarni qo‘llab-quvvatlash, ilmiy izlanishlarga imkon beruvchi sharoit yaratishga yordam beradi. Bu esa mamlakatda iqtisodiyotni modernizatsiya qilish va raqamli iqtisodiyotga o‘tishni tezlashtiradi.Psixologik barqarorlik yuqori bo‘lgan shaxslar motivatsiya va kognitiv qobiliyatlarining yaxlitligi, innovatsion g‘oyalarni amalga oshirishda samaradorlikni oshirishga hissa qo‘shadilar. Shunday qilib, kadrlarning psixologik holati yuqori bo‘lganda, ular samarali faoliyat yuritib, o‘z ustida doimiy ishlaydigan, yangi bilimlarga qiziqadigan va mamlakat iqtisodiy rivojlanishiga moslashuvchi bo‘lib qoladilar.Ta’lim tizimidagi o‘zgarishlar ham kadrlarning psixologik barqarorligini oshiradi. Bu esa yosh avlodning yuqori malakali,

intellektual salohiyatga ega bo‘lishida muhim rol o‘ynaydi. Natijada, yangi texnologiyalarni joriy qilish va iqtisodiyot tarmoqlarida yuqori malakali kadrlar sonini ko‘paytirish jarayoni yanada soddalanadi. Shuningdek, ta’lim va iqtisodiy tizimlarning integratsiyasi orqali mamlakatda psixologik barqarorlikni oshirish kadrlarning o‘z salohiyatini to‘liq namoyon etishiga yordam beradi.Natijada, iqtisodiyot va ta’lim tizimidagi integratsiya jarayonlari psixologik barqarorlikni oshirishga asoslangan holda amalga oshirilganda, mamlakat iqtisodiy taraqqiyoti uchun muhim imkoniyatlar yaratiladi. Ular, o‘z navbatida, kadrlarning raqobatbardoshligini oshirib, mamlakat iqtisodiyoti va ta’lim tizimining modernizatsiyasiga xizmat qiladi.

XULOSA

O‘zbekistonda iqtisodiyot va ta’limni integratsiyalash jarayonida psixologik barqarorlik muhim omil hisoblanadi. Kadrlarning psixologik holatining yaxshilanishi motivatsiya, adaptatsiya qobiliyati, ijodiylik va samaradorlikni oshiradi, bu esa iqtisodiyot va ta’lim sohalarining rivojlanishida yuqori samaradorlikka olib keladi. Innovatsion faoliyat, yangi texnologiyalarni joriy qilish va zamonaviy iqtisodiy talablarni qondirishda psixologik barqarorlik kadrlarning raqobatbardoshligini oshirishda asosiy omil bo‘lib xizmat qiladi.Shaxslarning psixologik holatining yaxshilanishi ta’lim tizimida ham muhim ahamiyatga ega bo‘lib, yosh avlodning yuqori malaka va salohiyatga ega bo‘lishiga yordam beradi. Ta’lim va iqtisodiyotning integratsiyalashuvi jarayonlarida kadrlarning psixologik barqarorligi ularning innovatsion qobiliyatlarini va iqtisodiy samaradorligini oshirishga xizmat qiladi. Natijada, mamlakatda ta’lim va iqtisodiyotning modernizatsiyasi amalga oshirilganda, kadrlarning salohiyati to‘liq ishga solinib, iqtisodiy o‘sish va raqamli transformatsiya tezlashadi.Shunday qilib, O‘zbekistonning barqaror rivojlanishi uchun ta’lim va iqtisodiyotning integratsiyasi psixologik barqarorlikka asoslangan holda olib borilganda, mamlakat iqtisodiy taraqqiyoti yanada yuksalib, investitsiyalarni samarali o‘zlashtirish, raqobatbardosh kadrlarni tayyorlash va innovatsion jarayonlarning rivojlanishi ta’minlanadi.

TAVSIYALAR

Psixologik barqarorlikni oshirish: Ta’lim va iqtisodiyot sohalarida kadrlarning psixologik barqarorligini mustahkamlovchi dasturlarni joriy qilish orqali motivatsiya, adaptatsiya va stressga chidamlilikni yaxshilash zarur. Innovatsion faoliyatni qo‘llab-quvvatlash: Kadrlarning ijodiy salohiyatini oshirish va ilmiy loyihalar uchun platformalarni yaratish orqali innovatsion faoliyatni rag‘batlantirish kerak. Ta’lim va ishlab chiqarish integratsiyasini kengaytirish: Ta’lim muassasalarida iqtisodiyot sohalariga malakali kadrlarni tayyorlash uchun hamkorlikni chuqurlashtirish tavsiya etiladi. Raqamli ta’lim texnologiyalaridan foydalanish: Raqamli ta’lim resurslari va masofaviy o‘qitishni keng joriy qilish orqali kadrlarning samaradorligini oshirish. Monitoring va baholash tizimi: Kadrlarning psixologik holatini nazorat qilish va samaradorlikni baholash tizimini yaratish orqali istiqbolli natijalarni kuzatish. Investitsiyalar va raqamli o‘zgarishlarni qo‘llab-quvvatlash: Psixologik barqarorlikni oshirish orqali investitsiya muhitini yaxshilash va iqtisodiy rivojlanishga yordam berish.

Foydalanilgan adabiyotlar ro`yxati

1. Мамаджанов Н.Т. (2020). «Иқтисодиёт ва таълимнинг интеграциялашувида инсон ресурсларини ривожлантириш масалалари». Тошкент: ТДИ.
2. Ҳасанов Ж.Ҳ. (2018). «Иқтисодий ўсиш ва таълим интеграцияси: назарий ва амалий таҳлил». Тошкент: Ғаффар Ҳусейн.
3. Мамадалиев М.М. (2021). «Психологик барқарорлик ва иқтисодиёт: интеграция масалалари». Ўзбекистон Миллий университети илмий мақолалари.
4. Иброҳимов А.А. (2019). «Таълим ва иқтисодиётнинг интеграцияси: замонавий талаблар ва муаммолар». Тошкент: Иқтисодиёт университети нашриёти.
5. Умаров Ф. (2022). «Иқтисодий ўсишда таълим ва инновацияларнинг ўрни». Ўзбек ТДМУ нашри.
6. Қосимов Ҳ.А. (2020). «Инновацион иқтисодиётда кадрлар самарадорлигини оширишда таълим интеграцияси». Тошкент: Ташқи иқтисодий фаолият миллий институти нашри.
7. Зуҳуров Б.М. (2021). «Психологик барқарорлик ва таълимнинг замонавий таҳлили». Тошкент: Улуғбек.

OPTIMIZING THE DEVELOPMENT OF THE DIGITAL ECONOMY

M.Ya.Kosimova
Fergana polytechnical institute, e-mail: maxbuba.kosimova@bk.ru

Abstract:
The development of scientific thought, the introduction of digital technologies and artificial intelligence have led to fundamental changes in economic relations. The fight against the new coronavirus pandemic , the transfer of most employees around the world to remote work, and the increase in the level of digitalization of society in this regard make the topic of scientific research even more relevant. This article summarizes and develops the theoretical foundations for the development of the phenomenon of "digital economy", based on the analysis of the conceptual and categorical apparatus, a number of terms are clarified, and acute debatable problems of the formation of a global digital divide in society are identified. The study concluded that the adoption of national digital strategies is the basis for the development of the digital economy and the information society as a whole.

Key words: digital economy, IT technologies, information and communication technologies, artificial intelligence, robotics, transaction costs, Internet

Introduction

Relevance of the chosen research topic. The introduction of digital technologies over a long period has led to fundamental changes and determined the development trajectories of the economy and the entire society as a whole. The formation and development of the digital economy is one of the priority areas for most countries. In recent years, there has been a rise in the wave of transformation of activity models in business and the social sphere, caused by the creation of new-generation digital technologies, which, due to the scale and depth of influence, have been called "end-to-end". Such technologies include artificial intelligence (AI), robotics, the Internet of Things, wireless communication technologies and a number of others. According to experts, the introduction of end-to-end technologies can increase labor productivity by 40%. In the near future, the effective use of new digital technologies will determine the